

357733

BPRI MONOGRA

IRAKASLEGOAREN U. ESKOLA	
ESCUELA U. DE MAGISTERIO	
BIBLIOTEKA - BIBLIOTECA	
N.º Registro	24.859
Sailkapen Zbk	
N.º Entrada	34.258
Sarreraren Zbk	Fecha 08-05-96
Data	
CDU	
UDK	
Sig.	800.7 NVN

s. lenpage y lempas - estudio y enseñanza

HIZKUNTZAK IRAKASTEKO METODOLOGIA

Irakasleentzako testuliburua

David Nunan

Itzultzailea: Ana Isabel Morales

HADEDonostia
1995

BEDERATZIGARREN ATALA

Ikasleari Begira: Ikasteko Estilo eta Estrategiak

9.1 Sarrera

Hizkuntz irakaskuntzaren arloan azken urteotan asko ugalduta dira ikas-estrategien eta ezagutza-estiloen gaineko ikerketak (ikus, adibidez, Pearson 1988; Reiss 1985; Rubin 1975; Rubin eta Thompson 1983; Wenden 1986, 1991). Atal honetan begiratu bat emango diegu ikerketa horiei, eta lan horiek guztiek hizkuntz irakaskuntzan zernolako ondorioak izan ditzaketan ikusiko dugu. Metodologiarako ondorioak bereziki nabariak dira, frogatuta geratu baita taldearen ikas-estilora eta haren gogoko estrategietara moldatuz gero "ikasleak gustorago egon daitezkeela, eta lorpen handiagoak eskura ditzaketela" (Willing 1988: 1). Atal honetan honako itaunoi emango zaie erantzuna:

1. Zer dira ikasteko estilo eta estrategiak?
2. Bigarren hizkuntzako ikasleen ikas-estiloaz eta haien gogoko estrategiez egindako azken teoria eta ikerketetan, zer aurkitu da?
3. Zergatik sartu beharko genuke estrategia-trebatzea ere irakasten ditugun gauzen artean?
4. Ikas-estrategiak irakasteko, eta ikasten ikasteko trebetasunak garatzeko, zein teknika erabil genezake?
5. Zelan bultzatu genitzake ikasleak hizkuntza gelatik kanpo aktibatuzera?
6. Ba ote da hizkuntz ikasle "ona" delakorik?

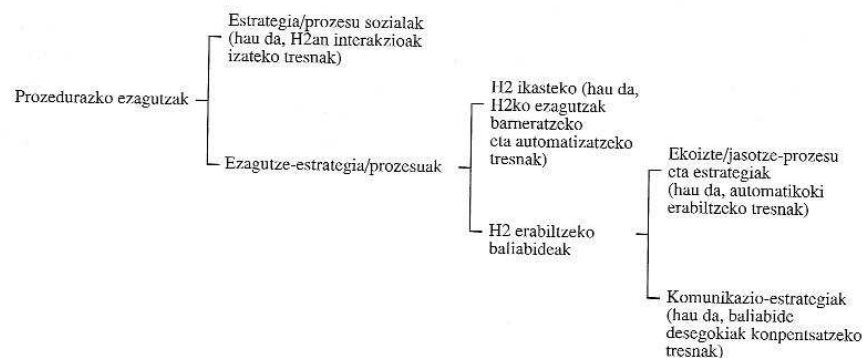
9.2 Ikasteko estiloak eta estrategiak ikertzen

Bibliografia zabala dago ezagutza-estiloari, ikas-estiloari eta ikasteko estrategiei lotutako gaien gainean, eta lan horietako batzuk bigarren hizkuntzako eta hizkuntza arrotzeko ikerlariek egin dituzte. Bigarren hizkuntzaren eskurapenari buruzko ikerketak eta ikasteko estrategien gaineko ikerketak askotan elkarren eremutan sartzen badira ere, ez dago ikerbide biok lotzen dituen ikerlanik. (Rod Ellisen lana salbuespen ohargarria da; ikus, esate baterako, Ellis 1987). Bi arlo horiek elkarren eremura zelan sartzen diren ikusteko, gogoan hartu Krashenen (1981, 1982) baieztapen hura, aurreko atalean aipatu duguna, alegia, eskurapena prozesu subkontzientea dela, eta eskurapen hori gerta dadin gramatika-azalpenek garrantzirik ez dutela dioena. Hizkuntza ikastea/eskuratzea kontziente edo inkontziente ote den sortutako eztabaidak eragin zuzena dauka ikasteko estrategiei buruzko ikerketetan. Hauxe da eztabaidaren muina: egia al da ikasle batzuek -gogokoago dituzten estrategia jakin batzuk

direla medio, eurek aitortzen dutenez- onura handiagoa ateratzen diotela gramatikaren azalpen zuzenari beste ikasle batzuek baino? Ba al dago halako ikaslerik?

Pertsona batek ikasterakoan gogokoago izaten dituen bideak dira "ikasteko estiloak". Lagun bakoitzaren ikasteko estiloa nortasun ezaugarrien arabera dela pentsatzen dute aditu gehienek, ezaugarri horien artean osaera psikologiko eta kognitiboa, jatorri sozio-kulturala eta hezkuntza-esperientzia ditugula, besteak beste. Willingen iritiz (1988) pertsona bakoitzak bere indar-ahuleziez duen pertzepzioak ere izango du eragina. Autore honen arabera, bestalde, pertsona bakoitzaren ikasteko estiloaren alderdi batzuk aldatu ahal dira, baina beste batzuk, ordea, ez.

Xede-hizkuntza ikasi eta erabiltzeko ikasleek enplegatzen dituzten prozesu mentalak dira atal honetan gehien aztertuko ditugun estrategiak. Faerch eta Kasperrek (1983, eta Ellis 1985en aipatua) prozedurazko ezagutzak deitzen diete prozesu horiei. Ellisek prozedurazko ezagutza tipologia dakarkigu, 9.1 irudian ikusi ahal dugun berbera:

9.1 IRUDIA Typology of Procedural Knowledge [Prozedurazko Ezagutzaren Tipologia] (Ellisengandik hartua 1985: 165)

Atal honetan H2ko ezagutzak barneratu eta automatizatzeeko ezagutze-estrategia eta prozedurak hartuko ditugu gogoan batez ere. Edozein modutan ere, Ellisen tipologia osoa hona ekartzean erakutsi nahi izan dut nola dauden erlazonaturik ikas-estrategiak komunikazio eta ekoizte/jasotze-estrategiekin.

Ikas-estrategien teorizatzaileen arazo nagusia ikas-estrategia tipoen taxonomia koherente bat egitea da. Ikerlari gehienek beren zerrendak eratu dituzte, eta milaka halakoz beteta daude liburuak, horrek gaitz egiten duen ikerlanen aurkikuntzak eta pedagogiarako proposamenak elkarren artean erkatzea. Ellisen arabera (1985), hiru prozesu-tipo zabaletan sailka daitezke estrategiak: hipotesiak egitea, hipotesiak proban jartzea, eta automatizatzea. Hipotesien eratzeak biltzen ditu estrategia horiek, zeinen bitartez ikasleak —xede-hizkuntzaren adibide batzuetan oinarrituta edota bere lehen hizkuntzari buruzko ezagutzak transferituz— xede-hizkuntzaren egiturari buruzko ondoriotara heltzen diren. Sinplifikazioa eta inferentzia bezalako estrategiak hartzen ditu bere baitan, besteak beste. Hipotesiak proban jartzeak, beste batzuen artean, arauak probatzea bezalako estrategiak biltzen ditu, alegia, jatorrizko hiztun batekin komunikatzean, ikasleak arau bat jarriko luke proban, eta solaskidearen erreakzioa arretaz behatuta, arau hori dabilen ala ez dabilen neurtuko luke. Automati-

zazioaren barruan hizkuntza praktikatzeko estrategiak ditugu. Estrategiak taldekatzeko, G. Ellis eta Sinclairrek (1989) estrategia bakoitzak azpimarratzen duen makrotrebetasuna hartzen dute gogoan (hau da, entzumena, mintzamina, irakurmena edo idazmena). Autoreok proposamen ugari dakartzate entzumen, mintzamen, irakurmen eta idazmenari buruz, baita hiztegiaren eta gramatikaren gainean ere.

Willingek (1989) oinarritzko bereizketa egiten du ikas-prozesua burutzeko estrategien eta informazioa lortzeko estrategien artean. Ikas-prozesua burutzeak honelako lanak eskatzen ditu: hizkuntzak ikasteko norberak dituen preferentziak ezagutuz joatea, egoera komunikatiboak bilatzea hizkuntza ikasteko, praktikatzeko, behatze-lana egitea eta ebaluatzea. Informazioa lortzeko, berriz, honelakoak eskatzen ditu: arreta selektiboaz aditu, asoziazioak egin, kategorizatu, ereduak ikasi eta inferentziak egitea.

Azkenaldion zenbait ikerketa egin dira bigarren hizkuntzako eta hizkuntza arrotzeko ikasleek gogokoago dituzten ikas-estilo eta estrategiez. Willingek (1988) azterlan handi bat burutu du ingelesa bigarren hizkuntza gisa ikasten ari ziren ikasle helduen ikas-estiloek, eta 517 ikasleren ikas-preferentziei buruzko datuak bildu ditu. Willingen asmoa ikas-preferentzien eta ezaugarri biografikoen arteko balizko erlazioak bilatzea zen. Datuak biltzeko erabilitako oinarritzko tresna galdetegi bat izan zen, ikasleek elkarriketa batean bete zutena. Maila apaleko ikasleei euren lehen hizkuntzan egin zitzaizkien elkarriketa. Ikerketaren xede nagusietako bat zera zen, balizko ikas-estilo desberdinak kasuren batean aldagai biografikoei leporatu ahal ote zitzaizkien arakatzeko. Irakasleen artean, izan ere, oso iritzi zabaldua da etnia, adina eta halako gauzek eragina izaten dutena ikaslearen preferentzietan. Ondoko aldagai hauek ikertu zituen Willingek:

1. Zein etniakoa zen ikaslea
2. Zein adinetakoa
3. Aurretik hartutako hezkuntzaren maila
4. Zenbat denbora zeraman Australian bizitzen⁴⁵
5. Ahozko maila xede-hizkuntzan
6. Ikas-programa mota (adb., ea egun osoko edo egun erdiko ikastaroa egiten zebilen)

Azterketak gauza harrigarriak azaleratu zituen. Lehenengo eta behin, zenbait iharduera ia-ia mundu guztiaren gogoko ziren. Kasu batzuetan iharduera horiek ez ziren irakasleen hain gustoko, Nunanek (1988b) irakasleen preferentziez ildo beretik egindako ikerketan ageri den bezala. Esate baterako, ikasle ia-ia guztiek oso gora baloratzen zuten irakasleak okerrak zuzentzea, baina oso balio gutxi ematen zioten ikasleak berak bere okerrak aurkitzeari. Irakasleek, ostera, kontrako erantzunak eman zituzten.

Emaitzarik harrigarriena beharbada zera izan zen, inongo aldagai biografikok ez zuela aipatzeko moduko koerlazioirik agertzen ezela ikas-preferentziarekin.

Ezaugarri pertsonalei lotutako ikas-diferentzia bat ere ez zen nahikoa azpialde biografiko baten ikas-preferentziez baieztapen erabateko eta orokorrik egiteko. Beraz, "txinatarrek X dira" edo "hegoamerikarrek Y nahiago dute", edo "ikasle gazteei Z gustatzen zaie" edo "bigarren hezkuntza egin dutenek Q gurago dute" erako baieztapen guztiak okerrak izango dira, dudarik gabe. Azterketaren aurkikuntzarik garrantzitsuenak hauxe izan zen: ikastearekin zerikusia duen edozein gai hartuta, gai

⁴⁵ Gogora dezagun liburuaren egilea australiarra dela, eta bertan aipatutako elementu asko inguru horrexerri dagozkiola. I.O.

horren gaineko iritzien espektro tipikoa azpitalde biografiko guzti-guztietan ageri zela, eta proportzio beretsuetan. (Willing 1988: 150-1)

Aurkikuntza hori ikasleen eta irakasleen herri-jakituriaren kontra doa, eta aditzera ematen du ikas-estrategiei buruzko preferentziak diren bezainbatean, nortasun-ezaugarriak esanguratsuagoak direla aldagai sozio-kulturalak eta hartutako hezkuntza baino. Azterketa hori bigarren hizkuntzaren giroan burutu zen —ez hizkuntza arrotzarenean— eta, jakina, horrek agian pisuzko eragina izango zuen emaitzetan. Beraz, komenigarria izango litzateke azterketa bera hizkuntza arrotzaren kontestuetan egitea.

Azkenik, beste aurkikuntza jakingarri bat ere aipatu beharra dago: ikasleak tipoka kategorizatu ahal izan ziren galdetegian emandako erantzun moten arabera. Hona hemen ikasle “tipokak” eta haien preferentziak:

1. tipoa: ikasle “zehatzak”. Ikasleoi jokoak, irudiak eta pelikulak gustatzen zaizkie, bai eta kasctak erabiltzea, bikoteka hizketan egotea eta ingelesa⁴⁶ ikasgelatik kanpo praktikatzeko.

2. tipoa: ikasle “analitikoak”. Ikasleok gogoko izaten dute gramatika ikastea, ingeles liburuak ikastea eta egunkariak irakurtzea, bakarka ikastea, eurek aurkitzea curen okerrak, eta irakasleak jarritako problemetan lan egitea.

3. tipoa: ikasle “komunikatiboak”. Ikasleoi gustatu ohi zaie jatorrizko hiztunak arretaz behatuz eta entzunez ikastea, lagunekin ingeles egitea eta telebista ingelesez ikusteak; gustatzen zaie, halaber, ingelesa ikasgelatik kanpo erabiltzea: dendetan, trenetan etab., hitz berriak belarritz ikastea eta elkarrizketen bidez ikastea.

4. tipoa: “autoritate batek bideratutako” ikasleak. Ikasleok nahiago izaten dute irakasleak dena azaltzea, euren testuliburua izatea gustatu ohi zaie, gauza guztiak koaderno batean idaztea, gramatika ikastea, irakurritz ikastea, eta hitz berriak begiz ikastea.

Ikerketa honen inplikazio metodologikoak ez dira oso erraz ebaluatzen. Willingek uste du hizkuntzak ikasteko taldeak “tipoka” eratu beharko liratekeela. Baina hainbat ikastegitan hori ezinezkoa da, beste barik. Hala ere, eragozpen administratibo eta baliabide-arazoengatik halako taldeak egitea ezina izan arren, oso ondo etorriko litzateke nork bere ikasleen estrategia-preferentziak ikertzea, Willingek erabilitakoaren antzeko azterketa/galdetegiak baliatuz. (Willing 1988an aurki dezakezue galdetegia, edota Nunan 1989b-n. Ellis eta Sinclair 1989-n ere galdetegiak iturri bikaina duzue.)

Zuen taldeko ikasleen estrategia-preferentziek oso eremu zabala hartzen badute, orduan zuek ere ikasteko modu eta ihardueren aukera zabala eskaini beharko duzue eskolan. Horrekin batera, iharduerak ebaluatzeko eta horien gainean gogoeta egiteko parada eskaini beharko zenikete ikasleei (aurreraxeago hori egiteko zenbait bide aurkeztuko ditugu.)

Gakoa zera da, ea ba ote dagoen ikas-estrategien arabera defini daitekeen ikasle “on” delakorik: beste hitzez esateko, batezbestekoak baino modu efektibo eta efizienteagoan aurreratzen duten ikasle horiek, nahiago izaten al dituzte estrategia jakin eta amankomun batzuk?

⁴⁶ Edozein hizkuntzatarako balioko luke, jakina. I.O.

9.3 Hizkuntz ikasle “ona”

Ikas-estrategiei buruzko preferentziak aztertu dituzten ikerketa asko hizkuntz ikasle “onaren” ezaugarriak isolatu nahian saiatu dira estrategia kutun horiek antzematen. Rubin eta Thompsoni jarraiki (1983), ikasle “on” edo efizienteek honako ezaugarri hauek erakutsi ohi dituzte bigarren hizkuntza bat ikasten dihardutenean:

1. Ikasle onek beren bidea aurkitu ohi dute.
2. Ikasle onek hizkuntzari buruzko informazioa antolatzen dute.
3. Ikasle onak sortzaileak izaten dira, eta hizkuntzarekin esperimentatzen dute.
4. Ikasle onek aukerak sortzen dituzte eta estrategiak bilatzen dituzte hizkuntza ikasgelaren barruan eta ikasgelatik kanpo erabiltzeko.
5. Ikasle onek zalentzarekin bizitzen ikasten dute, eta estrategiak garatzen dituzte xede-hizkuntzaren esanahia bilatzeko, berba guztien esanahia ulertzen kezkatuta ibili barik.
6. Ikasle onek mnemoteknia erabiltzen dute (errimak, hitzen asoziazioak, etab. ikasi dutena gogora ekartzeko).
7. Ikasle onek onura ateratzen diete okerre.
8. Ikasle onek hizkuntz-ezagutzak erabiltzen dituzte bigarren hizkuntza menderatzeko, euren lehen hizkuntzari buruzko ezagutzak barne.
9. Ikasle onak kontestuen laguntzaz baliatzen dira (hau da, hizkuntzaz kanpoko ezagutzaz eta munduari buruzko ezagutzaz) xede-hizkuntza ulertzeko.
10. Ikasle onek gauzak buru argiz asmatzen ikasten dute.
11. Ikasle onek hizkuntz zatiak eta lokuzioak ikasten dituzte osotasun moduan, xede-hizkuntza “beren gaitasunaz harago” erabili ahal izateko.
12. Ikasle onek produkzio-teknikak ikasten dituzte (adibidez, elkarrizketa aurrera eramateko teknika).
13. Ikasle onek hizketa eta idazketa-estilo desberdinak ikasten dituzte eta beren hizkera egoeraren formaltasunaren arabera aldatzen ikasten dute.

Berrikitan, berrogeita lau ikasle “on” ikertu ditut, beren esperientzietan eredu amankomunik ote zen ikusteko. Ikasle guztiek bigarren hizkuntza gisa ikasia zuten ingelesa Ekialde-Asiako herri hauetan: Hong-Kong, Tailandia, Indonesia, Filipinak, Malaysia eta Singapur. Denak ziren ikasle “onak”, elebidunen gaitasuna lortu zutelako eta guztiek ingelese hizkuntza arrotz gisa irakasten zutelako. Ikerketa honek bi hari zituen: bata hizkuntz ikasle “onari” begira zegoen, eta besteak, berriz, zera aztertu nahi zuen, ea zernolako eragina duten irakasleak ikas-estrategiei buruz dituen preferentziek bere irakasteko estiloan. Hemen alde batera utziko dut bigarren hari hori.

Bi arrazoiengatik hautatu nituen hizkuntz irakasleak ikerketa-gai. Lehenengo eta bat, ingeles irakasleak hautaturik, errazagoa zitzaidan gaitasun-maila altua zuten sujetoak aurkitzea. Bigarrenik, beren esperientziak kontzeptualizatzeko moduko hizkuntza metakognitibo eta metalinguistikoaren jabe izango zirela pentsatu nuen, eta beraz, egokiak izango zirela hizkuntza arrotza ikasteaz izandako esperientziak isladatu eta artikulatzeko.

Azterketarako datuak galdetegi baten bidez eta galdetegiaren ondoren egindako elkarriketa baten bitartez bildu ziren. Galdetegia Willingek erabilitakoaren moldaketa bat zen, eta ikas-preferentzien gaineko hogeita hamar baieztapen puntuatzeko eskatzen zien sujetuei. Baieztapenok era honetakoak ziren: “ingeles-eskoletan, irakurtzearen bidez ikastea gustatzen zait”, “irakasleak guri gauza guztiak azaltzea izaten dut gogoko”, “irakasleak neure okerrak nik neuk aurkitzeko parada ematea gustatzen zait”, “gramatika estudiatzea gustatzen zait”. Sujetoek lau momentu desberdinetan bete behar izan zuten galdetegia. Bakoitzean ikuspegi hauetako batetik erantzun behar izan zituzten galderek:

A Ondoko bide hauetatik, zein izaten zenuen zuk gustoko ingelesa ikasten zeundenean?

B Ondoko bide hauetatik, zein izan zitzaizun lagungarrien ingelesa ikasten zenbiltzanean?

C Ondoko bide hauetatik, zein erabiliko zenuke beste hizkuntza bat ikasi beharko bazenu?

D Har itzazu gogoan zeure oraingo ikasleak: nola uste duzu crantzungo luketela galdetegi hau?

Honako taula honetan kategoria bakoitzeko lehen hamar preferentziak ageri dira:

9.1 TAULA Ingelesa hizkuntza arrotz gisa ikasi duten berrogeita lau ikasle “onek” nahia-go dituzten lehenengo 10 ikas-estrategiak

A	B	C	D
1 Jokuen bidez ikastea	Egunkariak irakurri	H1eko hitzunekin hitz eginez	Jokuen bidez ikastea
2 Hizkuntza landuz ikastea	Telebista ikusiz	Irudi, filme, bideoen bidez	Irudi, filme, bideoen bidez
3 Telebista ikusiz	Hizkuntza landuz ikastea	Hizkuntza landuz	Hizkuntza landuz
4 Txangoetara joanez	Lagunekin berriketan	Lagunekin berriketan	Testuliburuak erabiliz
5 Irudi, filme, bideoen bidez	Eskolatik kanpo praktikatz	Eskolatik kanpo praktikatz	Talde txikian lan eginez
6 Egunkariak irakurri	H1eko hitzunekin hitz eginez	Telebista ikusiz	Zintak erabiliz
7 Talde txikian lan eginez	Txangoetara joanez	Talde txikian lan eginez	Txangoetara joanez
8 Eskolan solas eginez	Talde txikian lan eginez	Eskolan solas eginez	Entzunez
9 Norberaren interesez berba eginez	Eskolan solas eginez	Testuliburuak erabiliz	Eskolan solas eginez
10 Lagunekin berriketan	Irudi, filme, bideoen bidez	Entzunez	Norberaren interesez berba eginez

Spearman⁴⁷ koerlazioak kalkulatu ziren lau aldagaietarako. Koerlazioarik altuena B eta C aldagaien artekoa izan zen (lagungarrien izandakoak/zein erabili hurrengoan). Koerlazio beherena B eta D aldagaien artekoa izan zen (lagungarrien izandakoak/nire ikasleei gustatuko litzazkiekeenak).

Ikerketan barrena sujetuei eskatu zitzaizen idatzeko zer izan zitzaizen lagungarrien eta zerk lagundu zien gutxiengue ingelesa hizkuntz arrotz gisa ikasten ibili zirenean. Hona hemen erantzunetako batzuk. Erantzun askeak baziren ere, nik izenburu batzuen pean sailkatu ditut. Ikasleek testuinguru eta giro desberdinetan ikasi zuten arren, harrigarria da zein homogeneoak diren arapostuak.

⁴⁷ Spearman-Brown Formula: test baten fidagarritasuna neurtzeko formula, test berberaren bertsio laburrago edo luzeago baten fidagarritasuna kalkulatz aplikatzen dena. Formula hau test baten bi erdien fidagarritasuna banan-banan neurtzeko erabiltzen da gehienbetez. *Longman Dictionary of Language Teaching & Applied Linguistics*, 342. or. I.O.

Zer gertatu zitzaizun lagungarrien beste hizkuntza bat ikastea?

1. Formari begira dauden iharduerak

- Drillak etengabe egiten aritzea
- Irakasleak taldeari garbi hitz egitea, ondo ahoskatuz.
- Neure testuliburuak izatea eta irakasleak emandako azalpenak oharren bidez jasotzea.

2. Eskolatik kanpo hizkuntza modu komunikatiboan erabiltzeko trebetasunen aplikazioa

- Jatorrizko hitzuneikiko harremana
- Ondoko hauek izan nituen lagungarrien: era guztietako idazkiak irakurtzea; jatorrizko hitzunak komunikabideetan entzutea: irratan, telebistan, zinean; idaztea; gramatika liburuak ikastea; nire amaren azalpenak entzutea, eskola publiko bateko ingeles saileko burua baitzen bera.
- Oro har: egunkariak irakurtzea, ingeles aldizkari eta liburuak. Telebista eta irrati entzutea.
- Hizkuntza eskolatik kanpo praktikatzeko aukera izatea, atzeritarren artean (jatorrizko hitzuneikin).
- Kantak entzuten nituen eta nik neuk ere kantatzen nuen eta telebista, bideoak eta filmeak ikusten nituen; nobela interesgarriak irakurtzen nituen, eta baita bestelako idazkiak ere: egunkariak, aldizkariak, iragarkiak, eskupaperak... denak neure gogoz; herri ingelestunak bisitatu, eta han jatorrizko hitzuneikin komunikatzea.
- Elkarriketen bidez praktikatzeta eta komunikabideak erabiltzea, batez ere azpitiitulu-dun pelikulak eta egunkariak. Hizkuntza behar bezain ondo ikasteko, hizkuntza hori menderatzen duen norbait izan behar duzu ondoan eta berarekin berba egin.
- Interakzio sozialak (hizkuntzarekin harremanetan jarri eta berori erabiltzen ohitzea), bai etxean eta bai lagunekin.
- Ikasgelan ikasitako hizkuntza ez da nahikoa pertsona bat mundu errealean mintzatzeko gai izan dadin. Umeek ere egiten dituzte hutsak, beren hizkuntzako egiturari jarraitzen diotelako, edo dakizkiten beste hizkuntzen interferentzia dutelako. Batzuetan ikasleak onak izaten dira hizketan egiteko edo ipuinak kontatzeko, baina ez hizkuntza idatzian aritzeko. Galde egiten diot neure buruari ea beren solasen gaiak abiapuntu izan ote daitezkeen syllabus bat garatzeko eta beren hizkuntz trebetasunak garatzeko.
- Hizkuntz giroa, nire etxekoek ingelesa jakin eta erabiltzea eta ingelesezko irrati eta telebista-programak, hori guztia izan zitzaizkidan lagungarri.
- Gehien lagundu zidana beste ikasleekin praktikatzeta eta hizkuntza hori zerabilen komunitatearekin harremanetan jartzea (xede-komunitatearekin, alegia) izan ziren.

3. Hizkuntzaren erabilera komunikatiboa eskolan

- Gure institutuan ingelesa bakarrik erabili ahal genuen, hori zen araua.
- Jende guztia mintzo zen ingelesez bai eskolan eta bai eskolatik kanpoko ekintzetan (adb. Gorputz Hezkuntzan, lorazaintzan etab.). Liburutegiko liburu asko ere irakurtzen nituen.

- Irakurtzeak eta eredu egokiak izateak asko lagundu zidan beste hizkuntza bat ikasten. Arcago, arauak ematen zirenean, adibideen eta benetako gauzen laguntzaz ematen ziren beti-beti. Eta hori guztia borobiltzeko, komunikabideak erabiltzea —hala idatziaik nola ikusizkoak— zeharo lagungarria gertatu zitzaidan bigarren hizkuntza ikasteko.
- Irakaslearen gidaritza eta beste ikasleekiko interakzioak.
- Oro har, honako hauek lagundu zidaten gehien: literatura (ipu-in-liburuak/ipu-inak kontatzeko saioak gaztetxotan, eta nik neuk aukeratutako liburuak gero); hizkuntza irakaskai guztiak irakasteko tresna moduan erabiltzen denean (ikaste inkontzientea [sic]); komunikabideak.

4. *Faktore afektiboak*

- Motibazioa. Motibazioa funtsezko gauza da hizkuntza arrotz bat ikastera heltzeko. Unibertsitatean nintzenean japoniera ikasi nuen, nire adiskide min bat japoniarra zelako. Gainera, japoniako kulturak eta jendeak, oro har, liluratuta ninduten. Beraz, guztiz gauza pizgarria egin zitzaidan hizkuntza ikastea eta nire adiskidearekin bere hizkuntzan komunikatu ahal izatea. Gure elkarrizketa gehienak ingelesez baziren ere, japonieraz egiten genuenean lagungarria izaten zitzaidan. Motibazioa eta hizkuntza erabiltzeko aukerak nire ikas-esperientzian gehien lagundu didaten bi gauzak dira.
- Oro har, hizkuntza hori gogoko izatea ezin lagungarriago zen.
- Bigarren hizkuntza ikasteko interes handia, erabaki sendoa eta motibazioa..
- Nik uste dut hizkuntza bat irakasterakoan beharrezkoa dela lau trebetasunak bateratzea. Gure zentzu oinarritzakoak ere —ikusmena, entzumena, ikumena eta dastamena— estimulatatu beharko lirateke hizkuntza ikastea. Horrek oso pertsonal gauza luke ikaslearen esperientzia, eta ez litzaiguke irudituko hizkuntzatik aparteko gauza denik. Denbora gehiena liburuan edo lan-orrian diren tinta-arrastoak irakurtzen ematen da... kognitiboegia da. Nik uste dut askoz ere biziagoa dela tinta-arrastoa ez den zeozer ikutu, edo dastatu, edo ikustea, eta aldiberean hizkuntza ikastea. Era horretan modu natural eta oinarritzakoagoan erlazioa gaitezke hizkuntzarekin, eta hobeto gogora ditzakegu berba/esamolde berriak.

5. *Irakasle/irakasteari lotutako faktoreak*

- Baliabide asko dituzten eta ideia interesgarriak proposatzen dituzten irakasleak; literatura testu bat argitzeko, adibidez, testuaren inguruko informazioa eta azalpen erabilgarriak ematen dituztenak.

Zer izan zen alferrikakoena hizkuntza ikasteko?

1. *Formari begira dauden iharduerak*

- Testuliburutatik irakurtzea
- Klasean gramatika azaltzea
- Hizkuntzaren arauak esateak eta arauok memorizatzeak ez zuen laguntzen; loro-berriketa besterik ez zen.
- Irakasleak gramatikaz emandako azalpenetatik hartutako oharra, hitz zerrendak, eskolakideok klasean banan-banan ozen irakurtzea.

- Aditz-ereduak, hitzak eta elkarrizketak memorizatzea.
- Gramatika-ariaketak egitea; gelako lan/iharduera aspergarri eta monotonoak.

2. *Ikasteko modua*

- Neure kabuz ikastea.

3. *Irakasleari/irakasteari lotutako faktoreak*

- Nik esango nuke “irakaslearen hizketa” izan zela. Atzera begiratzean, nahiago nuke irakasleak aukera gehiago eman balit hizkuntza ikasgelan erabiltzeko, batez ere berba egiteko, gelan zein gelatik kanpo. Lagungarria zen irakasleak gauza guztiak azaltzea, baina hizkuntza modu sortzaileagoan erabiltzeko parada eman baligu, dibertigarriago eta esanahitsuago izango zen. Pentsazen jarrita, ur handitara eta flotadorerik gabe bota banindute, hobeto pasatuko nukeen eta erronka handiagoa izango zen niretzat!
- Erantzun okerrengatik agerika egitea (ahoz) eta zigortzea; ikasleen sormenari cragiten ez dioten irakasle aspergarriak, oso motelak direnak edota argi entzuten ez zaienak.

Azterketa honek eman zuen ustekaberik handiena zera izan zen, sujetoek ingelesa oso testuinguru eta giro desberdinetan ikasi arren, ia-ia denak bat etorri zirela ikasgelako irakaskuntza formala nahikoa ez dela esatean. Motibazioa, arriskuak hartzeko prest egotea eta gartzatzen ari ziren hizkuntz trebetasunak ikasgelatik kanpo aplikatzeko erabakia izan ziren ikasle “on” hauen erantzunen ezaugarri (arriskuak hartze horren gaineko estudio baterako, ikus Beebe 1983). Erantzun askeek galdetegiari emandako erantzunen joera orokorra sendotu zuten. Erantzun horien argitan, nik uste dut gehiegi ausartzea litzatekeela ikas-estrategiei buruzko preferentzia jakin batzuen eta hizkuntz ikasle “onen” artean koerlazioarik ez dagoela esatea.

Ikerlan horren harian egindako beste azterketa batcan, bigarren hizkuntzako ikasle aurretuen talde bati galdera berberak egin zitzaizkion, hau da, ea zerk lagundu zien gehien eta zerk gutxien ingelesa ikasterakoan. Ingelesa hizkuntz arrotz gisa ikasi zutenek emandakoen antzeko emaitzak lortu ziren. Ondoren azaltzen dira datu horiek, sarrien aipatu ziren itemetatik hasi, eta bakanen aipatu zirenetara mailakaturik.

Gauzarik lagungarrienak

1. Ingeles hitzuneekin mintzatzea/taldeka mintzatzea
2. Ikasgelatik kanpo praktikatzeko aukerak bilatzea
3. Komunikabideak erabiltzea: irratia, telebista, egunkariak
5. Motibazioa
6. Irakurtzea
7. Gramatika-arauak/drillak
8. Entzutea
9. Ahoskera lantzea
10. Hiztegia

Gutxien lagundu zieten gauzak

1. Gramatika ikastea/drillak
2. Ingelesa gelatik kanpo erabiltzeko aukerarik eza
3. Irakaste eskasa

4. Irakasleak agirika egitea/zigortzea
5. H2ko hitzunean/H1eko hitzun kazkarrekin praktikatzea
6. Talde handiegia/maila desberdin larregi
7. H1 larregi erabiltzea
8. Komunikabideez baliatzea
9. Huts egitearen beldurra
10. Motibazio falta
11. Umeentzako materialak erabiltzea, irudi liburuak adb.
12. Ikusentzunezko baliabideen falta
13. Ordutegi eta programa zurruneziak
14. Eskolan ozen irakurtzea
15. Memorizatzea
16. Ikasteko astirik ez
17. Idaztea

Erantzun anitz eman baziren ere, adostasun handia egon zen, oro har, sujetoei bigarren hizkuntza menderatzen lagundu/lagundu ez zieten gauzei buruz. Ikasleei bigarren hizkuntza aurreratzen lagundu zieten gauzen artean honako biok aipatu ziren sarrienik, askorekin sarrienik gainera: ikasgelaren barruan eta ikasgelatik kanpo hizketa lantzea, batetik, eta ikasgelatik kanpo ingelesa aktibatzeak aukerak edukitzea, bestetik. Gutxien lagundu zietenak, berriz, gramatika-drillak —zerrendako hurrengo itema baino bi biderretik gora aipatuak— eta hizkuntza klasetik kanpo aktibatzeak aukerarik ez.

Honelako datuak kontu handiz interpretatu behar dira. Esate baterako, ez dute esan nahi gramatika irakastea bertan behar utzi beharko genukeenik. Baina beharbada berriz aztertu beharko genuke zelan irakasten dugun: garbiago erakutsi behar diegu ikasleei gramatikaren irakaspenak baduela erlaziorik helburu komunikatiboak lortzearekin, eta 8. atalean azaldu-tako estrategia eta tekniketako batzuk erantsi behar dizkiogu gure irakaslanari. Ikasgelako lanaren mugei dagozkion datuak ohargarriagoak dira. Izan ere, azpimarratu egiten dute ikasleak H2 eskolatik kanpo erabiltzera bultzatzearen komenigarritasuna. Modu askotara egin daiteke hori, etxekolanak jarri edota ikasleei egunerokoak eta dictarioak idaztea proposatuz, beste aukera askoren artean. Deskribatu berri dudan azterlanean parte hartu zuten ikasle artotzek iradokizun praktikotik ugari egin zituzten hizkuntza eskolatik kanpo praktikatzeak, eta iharduera asko proposatu zituzten, honakoak besteak beste:

1. Ingeles egunkari bat erosi. Aurkitu iragarkiak. Bilatu zure komenentziakoa litzatekeen kotxe/bizikleta/telebista/garbigailua etab. Esan zergatik komeni zaizun.
2. Entzun irratan ingeles albistegi bat eta eguraldiaren berriak. Saia zaitez bereizten zenbat item aipatu diren. Zein da biharko iragarri den tenperaturarik altuena?
3. Joan zaitez ingelesez egiten den hotel batera. Galdetu gelen prezioak eta zein hornidura dituzten.
5. Joan zaitez nazioarteko hegazkin-konpainia baten bulegoetara. Ikertu zenbat lekutara joateko bidaen prezioak bigarren klasean/ejekutiboan klasean/lehen klasean.
6. Joan atzerriko enbaxadetara eta egin galdera batzuk hezkuntza, merkataritza eta kultura-arduradunei.
7. Joan zaitez American Expresseko bulego batera eta bete ezazu txartela eskatzeko orria.
8. Bilatu telefono-aurkidegaren ingeles-ikastegi baten izena, helbidea eta telefonoa (British Councilena edo beste edozeinena ere izan daiteke). Deitu eta ingeles-eskolei buruz itaundu.
9. Erosi egunkari bat eta lanpostuen orriak bilatu. Aurkitu zure gustoko lanak. Zenbat ordaintzen dute? Egun osoak ala egun erdikoak dira? Betikoak ala aldi batekoak?

Hona hemen beste proposamen batzuk, bigarren hizkuntzaren testuinguruari dagozkionak.

1. Begiratu jateetxeen zerrenda zure herriko egunkarian. Larunbat gauean lagun batekin joan nahi duzu jateetxe batera. Zure lagunari *itsas jakia* gustatzen zaio. Lekuak *ikuspegi* ona izatea gura duzu. Ez du *garestiegi* izan behar. Kreditu-txartelarekin ordaindu nahi duzu.
Begiratu Orrialde Horietan. Bilatu itsas jakia ematen duten bi jateetxe, alkohola saltzen duten bi jateetxe, eta astean zazpi egunez zabalik dauden bi jateetxe.
2. (a) Lor ezazu huriko mapa bat turismo-bulegoan. Bilatu non bizi zaren. Bilatu non ikasten duzun ingelesa. Bilatu zure etxetik eskolara bidea.
(b) Hartu kaleen zerrenda. Balia zaitez aurkibideaz zu bizi zaren lekua orria aurkitzeko. Orain bila ezazu orri horretan zu bizi zaren puntua.
(c) Idatz ezazu zure etxean egingo den festa baterako gonbidapena. Jarri zelan joan hurigunetik zure etxeraino.
3. Pentsa ezazu zein leku nahi zenukeen alokatu. Zein *huribazterretan* dago? Zenbat *logela* ditu? Zer da: *txaleta*, *duplexa*, *pisua* edo *etxea*? Zenbat da *astea*? Erosi egunkaria. Bilatu alogeren saileko iragarkiak. Bilatu alokatu nahi zenukeen leku bat.
Begiratu Orrialde Horietan. Bilatu inbiliaria batzuk. Deitu bizpahirutara. Galdetu: *Baduzue txaletik/etxetik/pisurik/duplexik [halako] aldean alokatzeko?*
Ez erantzuten badizute esan → *Eskerrik asko*. Eskegi.
Bai erantzuten badizute galdetu → *Zenbat gela?*
Zenbat da alogera?
Eskerrik asko
Eskegi.
- Imajina 15.000.000 pezeta (750.000 libera) dituzula gastatzeko. Zein etxe erosiko zenuke? Begiratu egunkarian eta borobil batez markatu ikusi gura zenituzkeen lekuak. Eraman egunkaria eskolara eta zure aukerak eztabaidatu irakaslearekin eta beste ikasleekin.
4. Erosi telebistako programazio-liburuskak edo egunkarian bilatu. Borobil batez markatu gogoko dituzun saio guztiak.
Ikusi gaur gaueko albistegi edo irratan entzun. Zenbat berri azaldu dituzte? Zeren gainekoak izan dira? (Zutabeak markatu)

politika	gizartea	kirolak	ekonomia
----------	----------	---------	----------

Albisteetako baten xehetasunak adierazi.

5. Antolatu festa bat ikasgelan. Presta ezazu erosi beharko dituzuen gauzen zerrenda. Idatzi gonbidapen batzuk lagun batzuk (adibidez, beste talde bateko norbait) festara etortzeko. Ez ahaztu argibide hauek guztiok jartzeko:
 - helbidea
 - eguna
 - ordua
 - zergatik egiten den festa

6. Hartu telefono-aurkitagia. Bilatu zure etxetik gertu dagoen Gizarte-Segurantzako bulego bat, eta helbide-telefonoak jaso. Bilatu bi osasun-elkargo pribatu eta hartu beren izen-telefonoak. Deitu Gizarte-Segurantzara eta elkargo pribatuetara eta galdetu:

- Zein ordutegi duzue astegunetan?
- Zabaltzen duzue larunbatetan?
- Zein da zure medikua eskualde honetan?
- Zein da medikuaren ordutegia? (Zein ordutatik zein ordutara hartzen du jendea?)
- Zein da osasun-zentruaren telefona?
- Zein da eskualde honetako dentista?
- Zein da jendea hartzeko ordutegia?

Bildu botika-botila eta kaxa huts batzuk eta craman eskolara zure irakaslearekin komentatzeko.

7. Bilatu ikuskizunen orria egunkarian. Aurkitu egin nahi zenituzkeen hiru gauza eta idatzi. Lagun batekin komentatu.

Telefono-aurkitagia hartu. Bilatu "Zerbitzu Interesgarriak" dioen orria. Bilatu "Herriarrentza-ko Informazioaren" telefona. Markatu zenbakia. Galdetu zein ikuskizun dagoen zure herrian. Zer dago? Zenbat ikuskizun berri entzun duzu? Idatzi horietako bat.

9.4 Ikaslearengan ardazturiko planteamendua hizkuntz irakaskuntzan

Ikas-estrategiei buruzko lana mugimendu orokorrako baten barruan ikusi behar da, hezkuntzaren teoria eta praktikan gertatutako mugimendu baten barruan. Joera zabal horrek ikaslearengan ardazturiko ikuspegia du pedagogiaren gainean, honako uste honetan oinarritzen dena: ikasleek hizkuntzari eta hizkuntzak ikasteari buruzko uste eta jarrera desberdinak ekartzen dituzte ikas-egoerara, eta uste-jarrera horiek kontuan hartu beharko lirateke edukiak eta ikas-esperientziak aukeratzeko orduan. (Ikaslearengan ardazturiko planteamendua hizkuntz irakaskuntzan ezagutzeko, ikus Nunan 1988b, non haren printzipioen azalpen zehatza ematen den).

Planteamendu hau "irakasleak daki hobeto" planteamenduari jaxartzen zaio. Azken honek onar dezake ikasleek preferentzia eta uste desberdinak dituztela, baina ez ditu aintzat hartzen, aditua irakaslea dela uste duelako, eta ikasleen ikuspegiak garrantzizgabeak iruditzen zaizkiolako. Hala ere, ikasleek jakinaren gainean aukeratzeko badute, aukera horiek egiten ikasi beharko. Jakinaren gainean aukera egiteak jakitea bera eskatzen du aurretiaz, eta jakiteak irakastea eskatzen du aurretiaz.

Ondoko hau bezalako inkesta eta inventariumez baliatuz ikasleak bultzatu ahal ditugu —goimailetakoa bereziki— beren jarrera, uste eta preferentzien gainean ausnar egitera. Inkesta horien emaitzetatik abiatuta, eztabaidak antola daitezke gero eskolan.

Adicraz ezazu zer iritzi diezun ondoko baieztapen hauei, 1etik (guztiz desad) 5era (guztiz ados) puntuatuz.

Oro har

1. Ikaslearen jokaera ez da beti era batekoa, aldatuz joaten da barruko eta kanpoko presioei erantzunez. Jendeak bizitza osoan barrena ikas dezake, eta ikasi egiten du.	1 2 3 4 5
2. Ikasleak beren buruaren gaineko deskribapen eta sentimendu multzo antolatuta batekin sartzen dira ikas-lanean, eta horrek badu eraginik ikas-prozesuan.	1 2 3 4 5

Desados Ados

3. Ikasleak edozein ikas-lanetara daraman iragan esperientzia iturri baliagarria da ikasten segitzeko, baina oztopo saihestu ezina ere izan daiteke.	1 2 3 4 5
4. Ikaslearen iragan esperientziak ikasleak bere buruaz duen uste eta estimazioa eratzen eta integratzen du, aldez bederen.	1 2 3 4 5
5. Iragan esperientzia momentuko esperientzia zuzenean aplikatu ahal zaionean, errazagoa da ikastea.	1 2 3 4 5
6. Pertsona zahartu ahala, iragan esperientzia gero eta inportanteagoa da.	1 2 3 4 5
7. Bere buruaz uste ona eta iritzi altua duten ikasleek errazago ikasten dute, eta ez dira hain mehatxaturik sentitzen ikas-giroan eta aldaketa-prozesuetan.	1 2 3 4 5
8. Pertsona helduek joera izaten dute arreta handiena giza banakoaren eguneroko bizitzako arazo, ardura, eginbehar eta premietan jartzeko.	1 2 3 4 5
9. Ikaste eta ezagutze-estiloak dagokienez, talde guztiak dira heterogeneoak. (Brundage eta MacKeracher 1980: 97-116-tik hartua).	1 2 3 4 5

Hizkuntzak ikasteari dagokionez

1. Ikasle helduek eskubidea dute curriculumari buruzko erabakietan parte hartzeko, esate baterako edukiak hautatzera edota ikas-iharduera eta atazak aukeratzeko orduan.	1 2 3 4 5
2. Ikasle helduek hobeto ikasten dute edukiak beren esperientzia eta ezagutzekin zerikusia dutenak.	1 2 3 4 5
3. Ikasle helduek hizkuntzak ikasteari buruzko ideia finko batzuk dituzte, eta ideia horiek gogoan hartu behar dira hizkuntz programak prestatzean.	1 2 3 4 5
4. Ikasten ikasteko trebetasunak landu dituzten ikasle helduak ikaslerik efektiboak dira.	1 2 3 4 5
5. Helduek gehiago ikasten dute bizitzan helburu hurbil-hurbilak (edo ez oso urrunak) lortzeko, ikaste hutsagatik baino.	1 2 3 4 5
6. Helduek ikasteko estilo eta estrategia desberdinak dituzte, eta horiek denak gogoan hartu behar dira ikas-programak prestatzean.	1 2 3 4 5
7. Beren burua neurtzeko eta beren burua ebaluatzeko trebetasunak garatu dituzten helduak ikaslerik efektiboak dira.	1 2 3 4 5

Gainera, hizkuntz eskola guzti-guztiek har ditzakete bere baitan ikasleak trebatzeko elementuak, berdin da zein helburu duten eskola horiek edo zein ikasle motari begira dauden. Zerranda honek klasean bultzatu ahal diren estrategia eta trebetasunetako batzuk agertzen ditu:

Norberaren iharduna monitoretzea	Hutsegiteei onura ateratzea
Komunikazio-trebetasunak ebaluatzea	Lokuzioak erabiltzea
Aurrerapena ebaluatzea	Linguistikari buruzko ezagutzak erabiltzea
Ikasteko atazak ebaluatzea	Interakzio bati eustea
Edukia ebaluatzea	Solaserako teknikak lantzea
Talde-lana ebaluatzea	Norberari hobeto doazkion bideak aurkitzea
Solasari eustea	Argibideei jarraitzea
Memorizatze teknikak	Aurkibide bat erabiltzea
Ereduak identifikatzea hizkuntzan	Ikaslearentzako hiztegi bat erabiltzea
Trebetasunak mundu errealean aplikatzea	

Ondoko ariketok Nunan eta Lockwood (1989)tik atera dira, eta goiko zerrendakoen moduko ikas-trebetasunak garatzeko ikasleei eman ahal zaizkien zeregin eta ariketen adibide dira. Ikasle hasi berri-aurreratuentzat diseinatu dira, eta erakusten dutenez, ikasten trebatzeko lana ez da goimailako ikasleekin bakarrik zertan egin behar; areago: ez litzateke goimailakoei bakarrik egin beharko.

1. Zelan eta non gustatzen zaizu ikastea? Emaizkiezu puntuak aukera hauci, 1etik (gehien) 7ra (gutxien).

Etxean ni neuretarra.	_____
Etxean lagun batekin.	_____
Eskolan, irakasleari entzunez.	_____
Eskolan, bikotea lan eginez.	_____
Eskolan, taldeka lan eginez.	_____
Eskolan, bakarka lan eginez.	_____
Irakaslerik gabe lan egiteko tokian ⁴⁸	_____

Komentatu aukeratu dituzunak irakaslearekin edo beste ikasleekin.

2. Zer duzu gustoko? Zer ez? Jarri izpi bat koadroetan.

Iharduera	Gustoko	Ez gustoko	Oharrak
Berba berriak ikastea			
Gramatika ikastea			
Zintak entzutea			
Beste ikasleekin hitz egitea			
Irakurtzea			
Idaztea			

Alderatu zure erantzunak beste lagun batenekin. Irakaslearekin komentatu.

3. Talde txikitik jarri eta egin zerrenda bat, telebista eta irratia bidez ikasteko gogoratzen zaizkizuen modu guztiak bilduz. Erkatu zuen zerrenda beste talde baten zerrendarekin. Komentatu zuen ideiak irakaslearekin.
4. Zeintzuk lan ziren erraz eta zeintzuk gaitz? Zeintzuk gustatzen zitzaizkizun gehien eta zeintzuk gutxien? Koadro hau bete, dagokion zutabea izpi bat ipiniz.

Iharduera	Erreza	Zaila	Gehiago	Gutxiago
1. Irratia entzutea				
2. Entzutea				
3. Irakurri, eztabaidatu eta idaztea				
4. Irakurri eta hizkuntza lantzea				
5. Gramatika				
6. Ahoskera				
7. Rol-jokuak				
8. Irakurri, erkatu eta idaztea				
9. Ikasgelatik kanpoko lanak				

Eztabaidatu zure erantzunak irakaslearekin eta beste ikasleekin.

5. Deskribatzen al dute esaldi hauck zure ikasteko modua? Jarri borobil batean dagokion erantzuna.

⁴⁸ Self-access learning centre: hezkuntz erakunde bateko gela edo lekua, ikasleak norbaiten begiradapean baliabideak eskura dituen.

1. Hitz guztiak ulertu ez arren, ez du ardurarik.	Bai	Ez
2. Berba berriak ikasi ahal erabiltzen saiatzen naiz.	Bai	Ez
3. Hizketan hasi baino lehen, ondo pentsatzen dut zer esango dudana.	Bai	Ez
4. Norbaitek ulertzen ez badit, beste modu batera esaten saiatzen naiz.	Bai	Ez
5. Ingelesa ikasteko ditudan arazoak aurkitzen ahalegintzen naiz.	Bai	Ez
6. Nire ikasteko modua gainerako ikasle guztien modutik aldentzen da.	Bai	Ez
7. Jendeari ulertzen ez diodanean, gauzak azaltzeko eskatzen diot beti.	Bai	Ez
8. Ikasgelatik kanpo naizenean ingelesa praktikatzeko saiatzen naiz beti.	Bai	Ez
9. Ikasgelatik kanpo naizenean beti saiatzen naiz neure hizkuntza ez erabiltzen.	Bai	Ez
10. Ez naiz inkomodatzeko hutsak egiten baditut.	Bai	Ez

Ikasten ikasteko ataza horiek gure irakas-lanean sartzen baditugu, ikasleak jabetu egingo dira gogoko dituzten ikasteko moduez, baina, horrezaz gainera, aukeratzetik ere badela ikusiko dute, eta ez bakarrik zer ikasi aukeratzetik, baina baita nola ikasi ere. Ataza horiek bultzatu beharko lituzkete ikasleak ikasteari buruzko ikuspegi malguagoa izatera, eta ikas-esperientzia multzo zabala esperimendatzera. Nik neuk ikusi izan dut zelan ikasle batzuek hasieran talde-lana eta bestelako zeregin interaktiboak begi zeharrez ikusi arren, gero, esperimentatze eta ausartzearen ondorioz, era horretako lanen zale leial eta porrokatu bihurtu ziren.

9.5 Ikas-estrategiak ikasgelan

Zati honetan bi saio desberdinetatik ateratako adibideak sartu ditut. Bietan ageri den irakaslearen iritziz, ikasten ikasteko trebetasunak garatzea eta ikasleak hizkuntza gelatik kanpo aktibatzea bultzatzea oso gauza garrantzitsuak dira.

Irakurri aurreko zereginak

- Egin zerrenda bat, ikasleak hizkuntza gelatik kanpo aktibatzea bultzatzeko erabil ditzakezun bideak bilduz.
- Transkribapena irakurtzen duzula, ohar zaitez zelan ispiatzen diren irakaslearen usteak ikasgela barruko lan praktikoa.

Ikasgelako adibidea (9.1): irakaslerik gabe ikasteko trebetasunak landuz

Ikasleak bi edo lau lagunekin taldeetan jarrita daude, irakaslea honela mintzo zaiela:

Ir-k: Tira, ikasleok, dakizue, gaur ikusiko dugu zelan moldatu ahal diren ikasleak ingelesa hobetzeko irakasle barik, klasera etorri barik. Inguruan izaten ditugun gauzetatik, zerk lagundu ahal digu? Zera, lehenengo eta behin gauza hauek ikusiko ditugu. [Irakaslea makurtu da eta plastikozko poltsa bat atera du.] Poltsa honetan...gauza misteriosuz

beteta daukat poltsa hau... gauza desberdinak dira, baina ezaugarri bat bera dute denek. Gure hizkuntzan hobetzen lagundu ahal digute denek. Orain itsu-zorroa egingo dugu. Jokatu duzue inoiz itsu-zorroka?

Ik-ek: Bai, bai.

Ir-k: Bai. Eskua sartzen da eta gauza bat ateratzen du. Neuk egingo dut lehenengoz. Eskua sartu dut eta zer ateratzen dut...zer eta...[ispilu bat ateratzen du.] O, isipilua. Orain, zelan lagundu ahal digu honek gure hizkuntzan hobetzen...ideiari? Irene?

Ik-k: Gure...ee...gure hiz...hiztegia hobe dezakegu.

Ir-k: Hiztegia aukera bat da, bai. Zelan?

Ik-k: Begiratu ahal dugu, eee, zelan ahasmatzen ditugun hitzak. [Bai] Ispiluan begiratu ahal dugu eta ikasi zelan mugitzen dugun ahoa.

Ir-k: Ondo. Bai, ahoa zelan mugitzen dugun ikus dezakegu...ispiluko isladari begiratu. Esate baterako, "th" hotsa. Denok esan ahal duzue "th"?

Ik-ek: Ez.

[Barreak.]

[Irakasleak zorroan diren gainerako gauzak banatu ditu, eta ikasleek, taldeka jarrita, hamar minutu eman dituzte eztabaidatzen zelan lagundu ahal dieten aukeraturako objektuek ingeleseko eskolatik kanpo praktikatzeko. Irakasleak orduan eten bat egiteko eskatu die.]

Ir-k: Beno, argi dago ideia asko sortu direla. Egin nahi nukeena da... orain laburbilduko ditugu taldez talde komentatu dituzuen gauzak. Denbora aurreratzeko, aipatu bizpahiru gauza bakarrik, zuen ustez norbaitek objektu horri eman ahalko lizkiokeen hiru erabilera. Ez pentsatu bakarrik hizkuntzako zein gauza ikasiko litzukeen, baina baita objektuok zelan erabili litezkeen ere...bai? Ondo, hasiko gara hemendik, Ziggy eta Maria eta Kimen mahaia? Kim, hasiko zara? Zelan lagundu ahal lizukete gauza hauek?

Ik-k: [aurikularrak hartuta.] Honekin kaseta entzun dezaket eta orduan... hitz egiten dugun...dudan ahasmatza zuzendu ahal dut. Eta ikasi ahal dut idazteko... eta diktaketa kasetarekin.

Ir-k: Ondo, lehenengo puntua... entzumen... esateko... lehenago zinta grabatua eta gero zuk berba egin eta ikusi...eta gero berriz jarri eta egokitu. Ona izaten da nork bere ahotza grabatzea ere... Teresa eta Boris? Botila bat txanpain duzue.

Ik-k: Bai, txanpaina dugu. Eta nik uste dut txanpainak egin dezakeela, eee, erlajatu apur bat [bai] hitz egiten dudanean...beraz ideia ona izango da txanpain apurtxo bat edatea... [gainerakoek barre egi-

ten dute.]... lagun batzuekin, edo australiar batzuk gonbidatu eta haiekin hitz egin eta txanpainia hartu.

Ikasgelako adibidea (9.2): ikasgelatik kanpo ere ikasten

Irakasleak alditxo bat egin du bere lagun baten kasua taldearekin komentatzeko. Lagun hori ingeleseko ikasgelatik kanpo ikasi nahian ei dabil. Irakasleak iradokizun batzuk elizitatu ditu ikasleengandik, lagun horrek bere helburua lortzeko egin ditzakeen gauzei buruzko proposamenak, alegia. Horrek tesuingurua eman dio saioaren hurrengo zatiri, zeinetan ikasleak, talde txikitara jarrita, bigarren hizkuntzako beste ikasle batzuen deskribapen laburrak irakurriko dituzten, eta ikasle horiek eskolatik kanpo ingeleseko ikasteko egin ditzaketen gauzak proposatuko.

Ir-k: [Orri batzuk eskuan dituela] Ondo, nire ezaguerako beste ikasle batzuen, zera, deskribapen batzuk idatzi ditut. Esate baterako, hemen Phung dugu: badu telebista baina, egia esan, ez daki zelan erabili dezakeen horretarako, bai? Hemen behean Demetrios dugu, etxetik lanera joateko eguneroko ordubeteko bidaia egin behar duena. Demetrios jakin nahi du zelan baliatu daitekeen denbora horretaz. Bai? Beraz, argitasun apur batzuk jarri dizkizuet jende honen gainean. Mahai bakoitzeko eee bi pertsona emango dizkizuet. Taldean irakurri, eta gero nahi dut eztabaida dezazuen eta pentsa ditzazuen modu batzuk, edo aholku batzuk pertsona horiei bere ingeleseko hobetzen lagundu ahalko lizuketenak.

[Ikasleei bina deskribapen eman dizkie, eta haiek irakurtzen eta eztabaidatzen hasi dira talde txikietan. Irakasleak ikasle batek egin dion galdera crantzun du]

Ik-k: Filme bat ikusten dut, eta filme entzuten, zelan egin dezaket, nik...telebista ikusiz gehiago (hitz gehiago) ikasteko?

Ir-k: Hitz berri bat entzuten baduzu, ez zaitez arduratu nola idazten den. Idatzi fonetikoki.

Ik-k: Bost hitz berri?

Ir-k: Bai, bost izan litezke.

Ik-k: Filme bakoitzeko?

Ir-k: Tira...segun...zein mailatan zauden. Em, zuk gehiago egin zenezake — ziur naiz gehiago egiteko beste argia duzuna...Tira, esan dezagun hamar hitz berri, hamar sintagma. [Irakaslea klase aurrera joan da berrira] Ederto. Orain, zer pentsatu du lehenengo mahaia? Zelan lagundu ahal diozue Phungi? Zein aholku emango zenikete? Maria?

Mariaren taldea honako lan-orri honekin ibili da beharrean:

Hizkuntz ikasle hauek aholkuen premia dute. Lagundu ahal diezue?

Phungek telebista bat dauka, baina ia inoiz ez du ikusten. Lagunek esaten diote telebistak bere ingelesa hobetzen lagundu ahal liokeela, baina Phungek ez daki zelan erabili ikasteko. Telebista ikusi besterik ez du egin beharko? Zein motatako saioak aukeratu beharko litzuzke? Zer egin lezake telebista ikusi bitartean?

Ik-k: Ph...Phungen istorioa dugu. Telebista bat dauka, baina inoiz ez du ikusten, eta nik uste dut oker dagoela... lagunek esaten diotelako telebistak lagundu ahal diola ingelesa hobetzen.

Ir-k: Zein saio gomendatuko zenioke?

Ik-k: Nire ustez, ulertzen ez badu, ze, beharbada ez du dena ulertuko, aurkitu ahal ditu, aukera bat izan dezake, eta aurkitu ahal ditu programarik — agian umeentzako saio errazagoekin hasi beharko du — marrazki bizidunak edo, berdin dio zelako saioak diren. Eta nik uste dut oso erabilgarria SBS katea [telebista katea etnikoa], azpititulu irakurri ahal dugulako... eta hitzen batzuk ulertzen ez baditugu idatzi ahal ditugu eta gero hiztegia begiratu ahal dugu [bai, ondo]. Nik uste dut telebista ikusi...oso ona dela eta oso erabilgarria gure...hobetzeko.

Ir-k: Ondo, eta erabili...paper bat —hartu hitzen oharra— ez kezkatu ortografiarekin. Hori geroago begira dezakezue. Ondo, bai. Bigarren mahaia. Boris, esango zenuke...zein aholku...

Irakurri osteko zereginak

1. Ataza biotatik, zein irten da hobetoen? Zergatik?
2. Ondorengo aipua transkribapenentzat azaltzen zen irakasleari hartua da, elkarrizketa batean. Nola ispiatzen dira iritziak irakas-lanean?

Irakasle naizen aldetik, nik uste dut nire rolak bi alde dituela. Batetik, hizkuntza irakasten dut, bai, baina iruditzen zait beste rol oso garrantzitsua bat ere badaukadala, hau da, ikasleek beren ikas-lanaren antolamenduz gero eta ardura handiagoa har dezaten laguntzea. Gure programa honetan ikasleak denboraldi labur samar — denboraldi labur batez baino ez ditugu gurekin, eta prestatu behar ditugu hemendik kanpora ere ikasten jarraitzeko, zera, ikasturte osoan ikasten jarraitzeko... Iharduera hau taldean izandako eztabaida baten ondorioa izan zen; izan ere, inkesta bat burutu genuen, eta ikusi genuen ikasleek ikasgelan ematen zuten denbora, giro ingelestuneko ematen zutenaren ehuneko 25a zela — eta horrekin esan gura dut gainerako denbora horretan erostekak egiten zeudela, edo merkatuan, edo eskolara joaten umeen bila — edo telebista ikusten. Eta, hortaz, nik uste dut horrek benetan erakusten duela beren egunaren parte handi bat ... aktiboki ikasten ematen dutela...eem baina irakaslearengandik eta taldearengandik aldentuta. Iharduera hau beste momentu horietarako berotze-eraketa baino ez da ... ikasleen arteko eztabaida sor dadin eta nik ikus dezadan haiek zertan dabilzan, zeintzuk diren haien lehentasunak eta zelan ikasten duten. Talde-lan horretan ikasleak eguneroko objektuei begira daude, eem, hizkuntza ikasteko estimulu moduan erabil litezkeen objektuei begira.

Ikasgelako adibide honek eta irakaslearen iruzkinak erakusten digutenez, saio batek helburu bikoitza bil dezake: alde batetik hizkuntza, eta bestetik, berriz, ikastea bera. Horretarako, kasu honetan ikas-estrategiak jarri dira saioaren ardatz; ikasleek aholkuak eta iritziak eman behar dituzten ataza bat planteatuta, irakasleak bere helburu linguistikoak ere lortu ditu aldi berean.

9.6 Ikas-estrategiei buruzko preferentziak ikertzen

9.1 ataza

Willingen arabera (1989), ikasgelako ataza eta iharduera guzti-guztiekin ikas-estrategiaren bat gordetzen dute bere barruan. Honako adibideok ematen ditu berak:

Ikasgelako lana

Ipuina irakurtzea: ikasleek pertsonaia nagusietan jartzen dute arreta eta haien izenak hartzen dituzte.

Rol-jokoa: medikuarenera joatea.

Ikasleek aurreko astean ingelesez izan dituzten interakzioen zerrenda egiten dute.

Ikasleek cloze test bat egiten dute.

Barruko ikas-estrategia

Arreta elementu aukeratutako bakarrak jartzea

Hizkuntza testuinguru esanahiduneko praktikak.

Nork bere ingelesaren erabilera jakinaren gainean monitoretzea

Testuinguruak emandako pizez baliatzea esangura "asmatzeko"

Jarri zerrenda batean ikasgelako ihardueretatik zuk gogokoekin dituzun bost edo seiak. Azter itzazu eta idatzi zein den bakoitzaren baitan gordetzen den ikas-estrategia. Beste modu batera esanda, zein urrats mental egiten diren iharduera horren ondorioz. Zerk adierazten du horrek hizkuntz ikaskuntzaz duzun usteen gainean? Zelan lor zenezake zure ikasleak konturatzea egiten dituzten ihardueren azpian dautzan estrategiez?

9.2 ataza

Eman inkesta hau ikasle-talde bati

1. Bat zatoz ikasle hauen ikas-esperientziekin, ala ez zatoz bat?

A ikaslea

Zer izan nuen lagungarrien ingelesa ikastea? Ea bada...era guztietako idazkiak irakurtzea; jatorrizko hitzunik irratian, telebistan, eta pelikuletan entzutea, ingelesa ikasgelatik kanpo erabiltzeko aukerak bilatzea.

Guztiz ados/ados/ez batera ez bestera/desados/guztiz desados

B ikaslea

Zerk lagundu zidan guztien? — tira, nik esango nuke gramatika arauak buruz ikasteak, klasean txandaka ozen irakurtzeak, gramatika-eraketa aspergarriak egiteak.

Guztiz ados/ados/ez batera ez bestera/desados/guztiz desados

C ikaslea

Ikasgelan ikasitako hizkuntza ez da nahikoa pertsona bat mundu errealean mintzatzeko gai izan dadin. Umeek ere egiten dituzte hutsak, beren hizkuntzako egiturari jarraitzen diotelako, edo dakizkiten beste hizkuntzen interferentzia dutelako. Batzuetan ikasleak onak izaten dira hizketan

egiteko edo ipuinak kontatzeko, baina ez hizkuntza idatzian aritzeko. Galde egiten diot neure buruari ea beren solasen gaiak abiapuntu izan ote daitezkeen syllabus bat garatzeko eta beren hizkuntz trebetasunak garatzeko.

Gutziz ados/ados/ez batera ez bestera/desados/gutziz desados

D ikaslea

Elkarriketen bidez praktikatzea eta komunikabideak erabiltzea, batez ere azpitituludun pelikula eta egunkariak. Hizkuntza behar bezain ondo ikasteko, hizkuntza hori menderatzen duen norbait izan behar duzu ondoan eta berarekin berba egin.

Gutziz ados/ados/ez batera ez bestera/desados/gutziz desados

E ikaslea

Motibazioa funtsezko gauza da hizkuntza arrotz bat ikastera heltzeko. Bigarren hizkuntza ikasteko interes handia, erabaki sendoa eta motibazioa: horietatik izan ziren garrantzitsuenak niretzat.

Gutziz ados/ados/ez batera ez bestera/desados/gutziz desados

F ikaslea

Nik esango nuke "irakaslearen hizketak" lagundu zidala gutxi. Atzera begiratzean, nahiago nuke irakasleak aukera gehiago eman balit hizkuntza ikasgelan erabiltzeko, batez ere berba egiteko, gelan zein gelatik kanpo. Pentsazen jarrita, flotadorerik gabe eta ur handitara bota banindute, hobeto pasatuko nukeen eta erronka handiagoa izango zen niretzat!

Gutziz ados/ados/ez batera ez bestera/desados/gutziz desados

G ikaslea

Erantzun okerrengatik agerika egitea eta zigortzea zen gutxi gustatzen zitzaidana. Ikasleek sormenari eragiten ez dioten irakasle gogaikarriak eta motelak direnak, edo nekez entzuten zaienak.

Gutziz ados/ados/ez batera ez bestera/desados/gutziz desados

H ikaslea

Gehien lagundu zidana drillak etengabe egiten ibiltzea izan zen, bai eta neure testuliburua izatea eta irakasleak emandako azalpenak oharren bidez jasotzea ere.

Gutziz ados/ados/ez batera ez bestera/desados/gutziz desados

1. Idatz itzazu ingelesa ikasten gheien lagundu zizuten hiru gauza eta gutxi lagundu zizuten beste hiru gauza.
2. Zer deritzozu zeure buruari, ikasle moduan?
3. Problema. Nire ikasle-taldeak elkarriketarako trebetasunak garatu behar ditu. Nire irakasle-lanak eta egin ditudan ikerketek diostanez, trebetasun horiek lantzeko biderik onena talde txikiko eztabaidetan parte hartzea da, problemak konpontzeko atazak elkarlanean egitea etab. Arazoa hau da: nire ikasleek ez zaie gustatzen taldeak jarrita elkarrekin berba egitea... nirekin baino ez dute lan egin nahi. Zer egin beharko nuke?

Eztabaida itzazu ikasleekin galdeketa emaitzak. Zer adierazten dute emaitza horiek ikasleek ikas-estrategietan dituzten preferentziez? Zein ondorio dakarte inkestaren emaitzak ikasleoi irakasteko moduari dagokionez?

9.3 ataza

Pentsatu zelan praktikatu ahal duten ikasleek hizkuntz eskolatik kanpo, eta egin zerrenda bat haiek erabiltzeko. Esan ikasleei aste batzuetan barrena estrategia horietaz baliatzeko. Esaiezu hizkuntzarekin dituzten ikas-esperientziak eguneroko batean idatzeko. Aldi baten buruan egunerokoak berrikusi, eskolako ariketa moduan. Hizkuntza klasetik kanpo erabiltzeko ahalegin kontziente horrek, noraino lagundu die ikasleek hizkuntz trebeziak hobetzen edota beren jarrerak aldatzen?

9.4 ataza

Eman begiratu bat zure programa/testuliburuari(-ei) eta asma itzazu ariketa batzuk, aurreko zatian ikas-trebetasunak garatzeko proposatu direnen antzekoak. Erabili itzazu zure irakastelanean. Noraino laguntzen diete ikasleek beren ikas-preferentziez hobeto ohartzeko? Ikasle hobeak egiten dituztela begitantzen zaizu?

9.7 Ondorioak

Ikaslearengan ardaztutako syllabusak prestatzen dituztenek eta ikasleek ikas-estrategiak ikertzen eta irakasten dituztenek uste dute hizkuntz programaketek helburu bikoitzak izan beharko lituzketela, batzuk hizkuntz trebetasunak lantzeari begira leudekeenak, eta besteak ikasteko trebetasunak eta ikasten ikasteko trebetasunak garatzeari begira leudekeenak. Atal honetan ikas-estrategiez egin berri diren ikerketa batzuk ikusi ditugu, eta ikerlan horietatik sortutako proposamenek ikasgelako lanean izan duten eragina ere bai.

Bestalde, azken ikerketen datuek erakusten dutenez, ikas-estrategia eta teknikei dagokienean, ezin estrategia edo teknika-multzok ez du koerlazioirik inongo aldagai biografikorekin, hala nola etnia, hezkuntza, edota ikas-esperientziarekin. Maila orokorrago batean, hala ere, frogatuta dago ikasle "onak" bat datozela hizkuntza ondo ikastea errazten edo eragozten duten gauzen gainean. Ikasten ikasteko trebetasunak garatzea, eta nork bere eragutza ikasgelatik kanpo aktibatzea batez ere, bereziki garrantzitsuak ei dira. Helburu horiek biok lortzeko modu praktikoa erakutsi eta eztabaidatu ditut.

Metodologiaren beste alderdi batzuekin egin dudan bezala, hala nola gramatika irakastearekin edo entzumena, mintzamina, irakurmina eta idazmina lantzearekin, ikas-estrategiak ere aztertutako aparteko atal batean, azalpena argiago suertatuko delakoan. Hala ere, programaketak, eskolak eta ikas-unitateak gertatzerakoan, oso garrantzitsua da elementu horiek guztiak integratu eta mailakatzeko. Era askotara egin daiteke hori, eta modu horietako batzuk Nunan 1989a-n dituzue deskribatuta eta adibideez hornituta. Liburu honetako 11. atalcan ere xehetasunez erakusten da zelan integra daitezkeen osagai horiek guztiok lan-unitate sinple eta koherente batean.